

Титаренко Валентина Петрівна

Доктор педагогічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, член Всеукраїнської асоціації наукових і практичних працівників технологічної освіти, член Спілки дизайнерів України.

Контактна інформація

Службова адреса: м. Полтава, вул. Остроградського, 2 Службовий телефон: (0532) 56-31-58

e-mail: vtitarenko@gsuite.pnpu.edu.ua

Трудова і професійна діяльність

У 1971 р. Валентина Петрівна Титаренко закінчила природничий факультет Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка та отримала спеціальність – учитель біології і хімії.

Свій трудовий шлях розпочала у 1971 р., відтоді жодного разу не змінювала місця роботи. Тут, у стінах Alma-mater, вона пройшла шлях від старшого лаборанта кафедри хімії до професора, завідувача кафедри теорії та методики технологічної освіти, декана факультету технологій та дизайну:

З 2005 р. – по теперішній час – декан факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

У 1989 році Титаренко В.П. захистила кандидатську дисертацію на тему: «Підвищення продуктивності ячменю та гороху шляхом передпосівної обробки насіння препаратом ДИНУК» у Харківському науково-дослідному інституті рослинництва. Науковий керівник дисертаційного дослідження – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри рослинництва Харківської сільськогосподарської академії М.А. Бобро.

У 2010 році в Інституті педагогіки АПН України В.П. Титаренко захистила докторську дисертацію з теми «Теорія і практика формування естетичної культури майбутніх учителів трудового навчання засобами українських народних промислів». Науковий консультант доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України, директор Навчально-наукового центру підготовки та атестації наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації В.К. Сидоренко.

Нагороди

Професора Титаренко В. П. відзначено Почесним званням «Відмінник освіти України» (2000 р.), Почесною грамотою Центрального комітету профспілки працівників освіти і науки України (2003р., 2009р.), Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2004р.), дипломом лауреата премії імені Панаса Мирного в номінації «Народна творчість» (2005р.), дипломом лауреата премії імені В.Г. Короленка (2006р.), нагрудним знаком «Василь Сухомлинський» (2008р.), Почесною грамотою Академії педагогічних наук України (2009р.), грамотою Управління культури Полтавської обласної державної адміністрації за активну участь в обласній

культурно-мистецькій акції «Рушник» Полтавської родини» (2009р.), грамотою Управління освіти виконкому Полтавської міської ради за підготовку переможця I етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України та вагомий внесок у розвиток і підтримку обдарованої молоді (2011р.), грамотою Головного управління освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації за особистий науковий внесок у розвиток технологічної освіти у Полтавській області (2012р.), подякою від міського голови за активну громадянську позицію, популяризацію української культури, національних традицій і звичаїв, вагомий особистий внесок у розвиток народного мистецтва, формування суспільної свідомості щодо збереження культурної спадщини (2012р.), дипломом учасника Всеукраїнського параду вишиванок – 2013 р. за активну участь та підтримку національної культури, Почесною грамотою Центрального комітету Профспілки працівників освіти і науки України за багаторічну плідну співпрацю з галузевою профспілкою щодо захисту трудових і соціально-економічних прав та інтересів працівників освіти (2013р.), подякою Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка за вагомий особистий внесок у справу підготовки висококваліфікованих фахівців, багаторічну плідну працю, активну громадянську позицію (2013р.), Почесною грамотою Президії Українського фонду культури за активну творчу, громадську та благодійну діяльність на ниві відродження і розвитку національної культури (2014 р.), Почесною грамотою Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України за багаторічну плідну педагогічну діяльність, високий професіоналізм, вагомий внесок у розбудову національної педагогічної освіти та популяризацію народного мистецтва, плідну співпрацю з Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України та з нагоди 100-літнього ювілею Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (2014р.), Почесною грамотою Національної академії педагогічних наук України за вагомий внесок у розвиток педагогічної науки, творчу співпрацю з Інститутом педагогіки НАПН України, активну участь в апробації й впровадженні педагогічних інновацій та з нагоди 100-річчя від дня заснування закладу (2014р.), Лауреат щорічної міської премії імені Миколи Ярошенка (2016р.). Подякою облдержадміністрації за організацію проведення обласного молодіжного проекту «Полтавщина Великодня» (2017р.), Лауреат премії імені академіка Д.О. Тхоржевського (2017р.), Грамотою за вагомий внесок у розвиток графічної культури та формування графічних компетентностей школярів, сприяння і підтримку обласного учнівського конкурсу з креслення на Полтавщині (2018р.), Подякою високий рівень підготовки команди до Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Технологічна освіта» (2018р.), диплом Почесного професора Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2018 р.), Почесною грамотою за видатні заслуги перед університетом у науково-педагогічній,

організаційно-адміністративній, громадській та виховній роботі та знагоди 75-річчя (2023 р.).

Навчальна і методична робота

Титаренко В.П. викладає курс «Методи дослідження в теорії та методиці підготовки вчителя трудового навчання та технологій» для здобувачів третього рівня вищої освіти «доктор філософії».

Навчальний процес забезпечується у різних формах: лекції, лабораторні, практичні, семінарські заняття, самостійна та індивідуальна робота. Керує магістерськими кваліфікаційними роботами. Із зазначених дисциплін розроблено робочі навчальні програми, які містять тексти лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання лабораторних та практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи студентів, завдання для поточного та підсумкового контролю, списки літератури.

Післядипломне міжнародне стажування «Міжнародні проекти: написання, аплікування, управління та звітність» Університет Суспільних наук (UNS) у м. Лодзь у співпраці з Фундацією Central European Academy Studies and Certifications (CEASC) (6 кредитів ЄКТС/180 год, березень-серпень 2020 р.). Сертифікат №2020/08/941.

Викладач пройшов навчання за сертифікатними програмами:

- «Англійська мова як засіб викладання у вищій школі» обсяг 108 год. (2019 р.);
- «Технології створення електронних і мультимедійних навчальних ресурсів» обсяг 60 год. (2019 р.);
- «Писанкарство» обсяг 45 год. (2019 р.);
- «Медіаграмотність для освітян» обсяг 60 год. (2021 р.);
- «Освітні інструменти критичного мислення» обсяг 60 год. (2021 р.);
- «Зміцнення викладання та організаційного управління в університетах» обсяг 60 год. (2021 р.);
- «Освітні інструменти критичного мислення» обсяг 60 год. (2021 р.);
- «Дизайн-мислення в школі» обсяг 30 год. (2021 р.);
- «Впровадження інновацій в школах» обсяг 60 год. (2021 р.);
- «Стартуємо до успішної школи» обсяг 30 год. (2021 р.);
- «Бери й роби. Змішане та дистанційне навчання» обсяг 20 год. (2021 р.);
- «Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти» обсяг 80 год. (2021 р.);
- «Шкільне життя онлайн» обсяг 30 год. (2022 р.);
- «Підвищення кваліфікації педагогічних працівників: нові вимоги і можливості» обсяг 15 год. (2022 р.);

- «Освіта для всіх: різноманітність, інклюзія та фізичний розвиток» обсяг 30 год. (2022 р.);
- «Базова психологічна допомога в умовах війни» обсяг 1,5 год. (2022 р.);
- «Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності» обсяг 6 год. (2022 р.);
- «Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів» обсяг 60 год. (2022р.);
- «Навчання з попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів» обсяг 30 год. (2022 р.).
- «ACADEMIC INTEGRITY IN THE TRAINING FOR MASTERS AND DOCTORS OF PHILOSOPHY (PHD) IN THE COUNTRIES OF EUROPEAN UNION AND UKRAINE» обсяг 45 год. (2022р.);
- «Спільно до навчання: ефективна та безпечна освіта під час війни» обсяг 8 год. (2023 р.);
- «Корупція-off: як боротися з корупційними ризиками у вищій освіті» обсяг 10 год. (2023 р.);
- «Безпека в інтернеті під час війни: практичний курс» обсяг 15 год. (2023 р.);
- «IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE APPROACHES TO TEACHING IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS IN THE CONTEXT OF MODERN CHALLENGES» / «ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ» обсяг 180 год. (2023 р.);
- «Тенденції педагогічної освіти (нові підходи, інтернаціоналізація) в рамках проекту Зміцнення потенціалу педагогічних вищих навчальних закладів України» обсяг 30 год. (2023 р.);
- «НУШ: базова середня освіта» обсяг 30 год. (2023 р.).

Наукова робота

Титаренко В.П. вперше почала займатися науковою роботою у 1966 р. на кафедрі хімії, взявши участь у студентській науковій конференції.

Першим науковим керівником була кандидат біологічних наук, доцент кафедри хімії Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка доц. Данилюк Т.П.

Коло наукових інтересів: тривалий час проводить глибокі теоретичні дослідження закономірностей формування естетичної культури майбутніх учителів технологічної освіти засобами українських народних промислів. Одна з перших ініціювала проведення в Україні комплексних досліджень у галузі декоративно-прикладної творчості, а також методології науково-педагогічних досліджень. Широко відомою і визнаною стала ідея В.П. Титаренко про нові концептуальні підходи залучення студентської молоді до науково-дослідницької діяльності. За участю В.П. Титаренко започатковано оновлення змісту трудового навчання учнів, що знайшло втілення у проекті стандарту освітньої галузі «Технологія»; вагомим є внесок у розробку

нормативних навчально-програмних документів з підготовки вчителів технологічної освіти.

Разом зі студентами факультету Валентина Петрівна проводить активну виставкову діяльність. Лише за період з 2010 р. художньо-творчі роботи її вихованців понад 50 разів демонструвалися на міжнародних, всеукраїнських, обласних, міських та вузівських виставках.

Титаренко В.П. – організатор і активний учасник багатьох регіональних, всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференцій з технологічної освіти.

Наукові інтереси професора Валентини Титаренко зосереджені на дослідженні закономірностей формування естетичної культури учнівської та студентської молоді засобами українських народних промислів. Вона є ініціатором проведення в Україні комплексних досліджень та експериментів у галузі декоративно-прикладної творчості, дослідником виховного потенціалу народної творчості, керівником науково-дослідної роботи за тематикою

«Теоретико-методичні аспекти технологічної освіти учнівської та студентської молоді засобами культури та дизайну» № 0117U003063.

Керівництво студентською науковою групою за проблемою «Естетичне виховання студентів засобами народних промислів».

Валентина Титаренко є головою спеціалізованої вченої ради К 44.053.02 у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка із захисту кандидатських дисертацій за науковою спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика трудового навчання. Під керівництвом професора В. Титаренко захищено 3 дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук та доктора філософії (Срібна Юлія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук (ДК №043540), Галамбош Габрієлла Василівна – кандидат педагогічних наук (ДК № 044767), Козирод Ольга Геннадіївна – доктор філософії (ДР № 003004), здійснюються 2 докторських та 5 кандидатських наукових досліджень.

Валентини Титаренко є членом науково-методичної комісії з трудового навчання Міністерства освіти і науки України, членом редакційної колегії науково-методичного журналу «Трудова підготовка в рідній школі» і наукового видання «Звід пам'яток історії та культури України, «Ukrainia professional education / Українська професійна освіта», членом редакційної колегії серії «Бібліотека дизайнера», науковим керівником обласної спеціальної дослідницької групи учителів-трудоного навчання та технологій

«Проектування як метод пізнання в освітній галузі технологій».

Титаренко В.П. автор і співавтор понад 450 наукових і навчально-методичних праць, з-поміж яких монографії, навчальні посібники, статті.

Нагороджена дипломом III ступеня за книгу «Сучасне сільськогосподарське виробництво» в номінації «Краще навчальне видання та підручники». Вона є лауреатом обласного конкурсу «Краща книга Полтавщини» (2011 р.).

За її керівництва на базі факультету було створено Коучінг-центр для організації та реалізації системи підготовки фахівців галузі освіти, дизайну, культурології (2019 р.).

Авторські свідоцтва: свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №34541 Навчально-методичний посібник «Полтавська традиційна вишивка: минуле і сучасне (виховний аспект)» (2010 р.); свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 38066 Навчально-методичний посібник

«Основи сільського господарства. Практикум» (2011 р.); свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір ужиткового мистецтва №66423 «Рушник

«Дерево життя»» (2016 р.); свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір ужиткового мистецтва №78479 «Вишита жіноча сорочка «Весна»» (2018 р.); свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір ужиткового мистецтва

№ 89058 «Нагрудна прикраса з бісеру «Україна»» (2019 р.), свідоцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір №94381 «Освітня сертифікатна програма «Вишивкарство», свідоцтво про реєстрацію авторського права збірки творів ужиткового мистецтва № 98059

«Петриківський розпис» (2020 р.), свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір ужиткового мистецтва декоративне панно №98061 «Дерево життя» (2020 р.), свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №103135 науковий твір «Вишивальне мистецтво Полтавщини» (2021 р.), свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №113619 навчальний посібник

«Методика вивчення декоративно-прикладної творчості» (2022 р.).

Проф. Титаренко В.П. автором монографій «Українські народні промисли (естетичні аспекти)» (2004р.), «Українська народна вишивка у творах полтавських майстринь» (2008р.), «Естетична культура сучасної молоді: українські народні промисли» (2011р.), а також співавтор колективної монографії

«Традиції вишивального мистецтва українців: гуцульська і полтавська вишивка.» (2020р.), «Полтавська школа етнодизайну» та «Багатогалузевого словника термінів»(2021р.).

Навчальні посібники: «Методика вивчення декоративно-прикладної творчості» (2020р.), «Вишивальне мистецтво Полтавщини: науково-популярне видання.» (2021р.), «Основи сучасного виробництва» (2021р.), «Народні промисли України» (2023р.).

Організаційна робота

Валентина Титаренко голова оргкомітету міжнародної науково-практичної конференції «Становлення і розвиток етнодизайну: європейський та український досвід»; голова Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації в педагогічній освіті європейського простору»; голова III Міжнародної науково-практичної конференції

«Інноваційні технології в професійній підготовці вчителя трудового навчання: проблеми теорії і практики».

Упродовж багатьох років професор В. Титаренко є головою журі обласного етапу учнівської олімпіади з трудового навчання та технологій, головою журі секції мистецтвознавства Полтавського територіального відділення II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту учнівських науково-дослідницьких робіт з українського народного мистецтва Малої академії наук України, членом журі всеукраїнської студентської олімпіади з трудового навчання та технологій, членом журі всеукраїнського конкурсу «Учитель року». Підготовлені під керівництвом професора В. Титаренко здобувачі вищої освіти неодноразово ставали переможцями та призерами професійних змагань.

Професор Валентина Титаренко – член робочої групи із просування вишивки «білим по білому» до Репрезентативного списку ЮНЕСКО.

Професор В. Титаренко є висококваліфікованим науковцем. Започатковані нею ідеї гідно продовжують викладачі, молоді науковці та студенти закладів вищої педагогічної освіти України.

Основні наукові праці

Титаренко В., Борисова Т. Методологія ергодизайнерської підготовки майбутніх педагогів. *Вища школа*. № 6 (191), 2020. С. 7-18.

Tytarenko Valentyna, Myronenko Volodymyr. Professional training of the future teacher of labor training and technologies for implementation of pre-profile training of primary school students. *Project approach in the didactic process of universities - international dimension* : in 4 parts. Part 2. – Lodz : PIKTOR Szlaski i Sobczak Spółka Jawna, 2020. P 181-190.

Титаренко В.П. Методика вивчення декоративно-прикладної творчості: навчальний посібник. – Полтава: ПП «Аструя», 2020. – 252 с.

Титаренко Валентина. Традиції вишивального мистецтва українців: гуцульська і полтавська вишивка. Полтавська школа етнодизайну: кол. монографія / кол. авторів: Степаненко М. І., Антонович Є. А., Бутенко В. Г., Тименко В. П., Цина А. Ю. та ін. ; за заг. ред. Титаренко В. П. Полтава : Вид-во «Аструя», 2020. С. 124-135.

Tsina V., Tsina A., Blyzniuk M., Sribna J., Khomenko L. Titarenko V., Titarenko V. Pedagogical technologies of development of spiritual maturity of future teachers. *Dilemas Contemporáneos: Educación, Política y Valores*. Jan 2020, Vol. 7 Issue 2, p1-27. 27p. <https://doi.org/10.46377/dilemas.v32i1.2029>

Tytarenko V., Tsyna A., Tytarenko V., Blyzniuk M., Kudria O. Model of Future Teacher's Professional Labor Training (Art & Craft Teacher) [Модель професійного навчання майбутнього вчителя (вчитель мистецтва та ремесла)]. *International Journal of Computer Science and Network Security*. VOL.21 No.3, March 2021. P. 21-30. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.3.3> (Web of Science)

Yekimov S., Vasylyshyn V., Tsyna V., Tsyna A., Tyarenko V. Using the project method to motivate students studying physics [Використання методу

проекту для мотивації студентів, які вивчають фізику]. *Journal of Physics: Conference Series*. 1889 (2021) 022016 IOP Publishing doi:10.1088/1742-6596/1889/2/022016 (Scopus)

Багатогалузевий словник термінів / уклад. Степаненко М.І., Титаренко В.П., Титаренко О. О. Полтава: Астроя. 2021. 200 с.

Титаренко В.П., Титаренко О. О. Основи сучасного виробництва: навч. посіб. Полтава: Астроя. 2021. 484 с.

Valentyna Tytarenko Taras Cherniavsky. Graphic design in Future labor education teacher's computer culture formation. *Ukrainian professional education = Українська професійна освіта: науковий журнал*. Вип. 8, 2020. С 58-62.

Volodymyr Myronenko, Valentyna Tytarenko. Essence, structure and features of lifelong learning competence. *Ukrainian professional education = Українська професійна освіта: науковий журнал*. Вип. 8, 2020. С 72-78.

Сотничок О., Титаренко В. Методика навчання учнів 5-6 класів проектуванню та виготовленню виробів із тонколистового металу. *Ukrainian professional education = Українська професійна освіта : науковий журнал*. Полтава : Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г.Короленка, 2021. Вип. 9-10. С. 160–166.

Tsyna A. Yu., Tytarenko V. P., Lukyanenko O.–V., Tsyna V. I., Kudria O. V., Sribna J. A. , Gritsenko L. A. , Boiko V. A. Resilience And Features Of Coping With Difficulties During The Adaptation Period Of First-Year Students. *Journal of Positive School Psychology*. 2022, Vol. 6, № 7. P. 1754-1759.

Титаренко В.П., Кулик Є.В. Основні компетенції дизайнерської компетентності викладачів технологій. *Актуальні питання графічної підготовки: теорія, практика та шляхи розвитку*. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті членкореспондента НАПН України Віктора Костянтиновича Сидоренка (28 травня 2022 р) / за заг.ред. Д. Е. Кільдерова. Київ, 2022. С. 69–74.

Титаренко В. Study of the creativity of artists of folk embroidery arts of Poltava by future teachers of vocational education (Вивчення творчості мисткинь народного вишивального мистецтва Полтавщини майбутніми вчителями трудового навчання). *Витоки педагогічної майстерності*. 2023. Випуск 31. С. 224–227

Олександр Сотничок, Валентина Титаренко. Психофізіологічний механізм формування в учнів трудових умінь та навичок з обробки конструкційних матеріалів. *Педагогічні науки*. 2023. № 81. С. 3–7

Марина Кондратенко, Валентина Титаренко. З історії вишивки «білим по білому» на Полтавщині. *Педагогічні науки*. 2023. № 81. С. 134–139

Чернявський Тарас, Титаренко Валентина. Інформатична компетентність як ключовий аспект у формуванні інформатичної культури майбутнього вчителя трудового навчання. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 2. 2023. С.145–155

Титаренко Валентина. Феномен особистості професора Григорія Левченка. Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і

освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава ; Київ, 2023. Вип. 28. С. 52-62

Титаренко Валентина, Кондратенко Марина. Формування у вчителів трудового навчання та технологій теоретичних та практичних навичок до організації тематичних виставок. *Педагогічні науки*. 2023. № 82. С. 21–24.

Технологія побутової діяльності : навчальний посібник / авт. кол.: О.В. Кудря, Н.О. Нагорна, Ю.А. Срібна; за заг. ред. В.П. Титаренко. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2023. 484 с.

Титаренко В.П. Народні промисли України. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. 452 с.